

УДК 81'37'373:[82-222:78
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2022-1-7>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «МУЗИКА» В КОМЕДІЯХ В. ШЕКСПІРА

Черник Марина Володимирівна,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри германської філології
Сумський державний університет
m.chernik@gf.sumdu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-3666-0671

Ведмидера Карина Сергіївна,
студентка кафедри германської філології
Сумський державний університет
karinavedmidera@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8987-9979

Стаття присвячена вивченню музичних реалій у шекспірівському дискурсі в контексті аналізу взаємопроникнення музичного виду мистецтва й творчої спадщини В. Шекспіра. Основна увага в роботі зосереджена на дослідженні лексико-семантичних засобів актуалізації концепту «музика» в шекспірівських комедіях.

Комплексний міждисциплінарний підхід дозволив розглянути музику як вид мистецтва, що за своєю природою значною мірою корелює з мовою й має широкий потенціал вербалізації в художніх текстах за рахунок номінації, дескрипції й предикації музичних реалій. У дослідженні на основі загальнонаукових методів аналізу, синтезу й спостереження в поєднанні з лінгвістичними методами уточнені лінгвістичні терміни й поняття, адекватні до теми дослідження (аналіз словникових дефініцій); визначений статус музики в культурі як у загальноісторичному аспекті, так і в конкретний шекспірівський період (лінгвокультурологічний метод); досліджена структурна організація лексико-семантичного поля музики (компонентний аналіз); виявлені основні принципи категоризації лексико-семантичного поля музики (дистрибутивний аналіз); а також здійснена класифікація вербалізаторів музичних реалій у комедіях В. Шекспіра (метод таксономії).

У межах аналізу лексико-семантичних засобів актуалізації концепту «музика» досліджені прямі й непрямі номінації музичного виду мистецтва. На основі аналізу ілюстративного матеріалу виявлені критерії вербалізації непрямих номінацій музичних реалій, які в шекспірівських комедіях представлені за назвою, жанром, репрезентатором та засобом репрезентації.

У поєднанні з дескриптивними й предикативними одиницями прямі й непрямі номінації музичних реалій, інкорпорованих у комедії В. Шекспіра, визначають тональність емотивного забарвлення словосполучень і есплікуються із контексту в процесі сприйняття драматичних текстів. На основі аналізу дескрипції концепту «музика» в комедіях В. Шекспіра розроблено класифікацію основних дескриптивних маркерів музичних реалій, що забезпечують семантично вичерпні описи мистецьких творів. Аналіз предикації концепту «музика» в комедіях В. Шекспіра також дозволив класифікувати емпіричний матеріал за дією репрезентатора / реципієнта на музичні реалії та дією музичних реалій на репрезентатора / реципієнта.

Ключові слова: концепт «музика», вербалізація музичних реалій, художній текст, шекспірівський дискурс, комедія, лексико-семантичне поле, номінація, дескрипція, предикація.

LEXICAL AND SEMANTIC MEANS OF THE MUSIC CONCEPT ACTUALISING IN WILLIAM SHAKESPEARE'S COMEDIES

Chernyk Maryna Volodymyrivna,
Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Germanic Philology
Sumy State University
m.chernik@gf.sumdu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-3666-0671

Vedmydera Karyna Serhiivna,
Student oat the Department of Germanic Philology
Sumy State University
karinavedmidera@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8987-9979

The article considers the music realia in the Shakespearean discourse in frames of analysing the interpenetration of the musical art and dramatic heritage of William Shakespeare. Special attention is given to the lexical and semantic means of music concept functioning in Shakespeare's comedies.

A multidisciplinary approach allowed considering the music as an art form, largely correlating with language and having a vast potential to be verbalised in literary texts through nominations, descriptions and predications of the musical realia. In this research, on the basis of general scientific methods of analysis, synthesis and observation, combined with linguistic methods, linguistic terms and concepts adherent to the research topic are defined (analysis of dictionary definitions); the music's role in culture is determined both in the general historical aspect and in the specific Shakespearean period (linguocultural method); the structure of the lexico-semantic field of the concept "music" is investigated (component analysis); the main categories of the lexico-semantic field of music are revealed (distributive analysis); musical realia verbalisers in William Shakespeare's comedies are classified (taxonomy method).

In frames of the analysis of lexical and semantic means of the music concept functioning, direct and indirect nominations of the musical art form are studied. Based on the illustrative material analysis, the criteria for verbalising indirect categories of musical realia, represented in Shakespearean comedies by name, genre, representative and representation means, are identified.

Combined with descriptive and predicative units, direct and indirect nominations of the musical realia, incorporated into William Shakespeare's comedies, determine the emotional tonality of the lexical units, which is explicated from the context during dramatic texts perception. The analysis of the concept "music" description in Shakespeare's comedies provided the classification of the main descriptive markers of musical realia. The predicative aspects of the music concept verbalising in William Shakespeare's comedies are classified according to the acting of the representative/recipient on the musical realia and the musical realia acting on the representative/recipient.

Key words: concept "music", music realia verbalisation, literary text, Shakespearean discourse, comedy, lexico-semantic field, nomination, description, predication.

Вступ. Музика як вид мистецтва в системі гуманітарного знання, актуалізуючись у художніх текстах, супроводжує сюжетні лінії, створюючи відповідну атмосферу й виступаючи елементом комунікативних ситуацій. Значною мірою корелюючи за своєю природою з мовою, музика відображає дійсність в емоційних переживаннях через звуки, в основі яких криються узагальнені інтонації людської мови.

Сучасний шекспірівський дискурс корелює з усіма сферами суспільного життя, а незмінна актуальність творчості видатного англійського драматурга й поета епохи Відродження спонукає до пошуків нових аспектів дослідження його творів, які дають новий погляд на суспільно-політичні, економічні й культурні процеси як тогочасного суспільства, так і сучасного. Одним із таких векторів дослідження є питання актуалізації музики в художніх текстах. Попри великий інтерес до творчості Вільяма Шекспіра в Україні, вивчення актуалізації концепту «музика» в комедіях драматурга залишається малодослідженим.

Актуальність дослідження зумовлена значимістю музики як елемента культури в системі гуманітарного знання та необхідністю сфокусувати увагу на дослідженні цього феномену в шекспірівському дискурсі, зокрема в комедіях В. Шекспіра, які забезпечують поліаспектне відображення життя тогочасного суспільства й демонструють місце музики в ньому.

Теоретико-методологічна база дослідження ґрунтується на наукових доробках

вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячених вивченню шекспірівського дискурсу (О. В. Пронкевич, Н. М. Торкут, S. Smith, E. Sulka), а також загальним аспектам дослідження актуалізації концепту музики як елемента культури в площині лінгвістичних знань (С. О. Швачко, С. М. Єнікєєва, О. П. Воробйова, Т. Є. Некряч).

Торкут Н. М. і Пронкевич О. В., розглядаючи специфіку й тенденції шекспірознавчого дискурсу ХХ століття й реалізацію популярної культури в шекспірівському дискурсі, затверджують актуальність творчості В. Шекспіра в сучасному суспільстві (Торкут, 2017; Пронкевич, 2010). Концепт музики у творчості В. Шекспіра в науковій літературі розглядають з філософської точки зору й наділяють глибоким символізмом (Sulka, 2017). Зосередження на реалізації музики в п'єсах В. Шекспіра актуалізує питання інкорпорації смислів у музичні реалії, а також їхнього потенціалу ставати елементами сюжету (Smith, 2018).

Швачко С. О. (2010), досліджуючи силенціальні аспекти актуалізації феномена музики в художніх текстах і аналізуючи статус номінацій *silence* та *pause* в художньому та музичному дискурсах. Воробйова О. П. (2021) в дослідженні когнітивних аспектів реалізації мистецьких реалій у художній літературі звертається до чуттєвих аспектів функціонування музики й аналізує емоційну ауру музичних мотивів у художніх текстах. Єнікєєва С. М. (2011) на матеріалі англійської мови досліджує особливості структурної організації словотвору з позиції теорії фракталів,

а Некряч Т. Є. (2014) під перекладацьким ракурсом вивчає персонажну характеристику у формі екфрасизації.

Метою дослідження є аналіз лексико-семантичних аспектів актуалізації концепту «музика» в п'єсах В. Шекспіра, досягнення якої передбачає з'ясування ролі музики в творчості В. Шекспіра, а також визначення лексико-семантичних особливостей актуалізації концепту «музика» і розроблення класифікації основних засобів його вербалізації в комедіях В. Шекспіра.

Методологічну базу дослідження становлять як загальнонаукові методи аналізу, синтезу й спостереження, так і лінгвістичні методи. Так, на основі аналізу словникових дефініцій уточнені лінгвістичні терміни й поняття, адгерентні до теми дослідження; лінгвокультурологічний метод дозволив визначити статус музики в культурі як у загальноісторичному аспекті, так і в конкретний шекспірівський період; компонентний аналіз виявив структурну організацію лексико-семантичного поля музики; дистрибутивний аналіз забезпечив виявлення основних принципів категоризації лексико-семантичного поля музики; за методом таксономії здійснена класифікація вербалізаторів музичних реалій у комедіях В. Шекспіра.

Музика як невід'ємна складова культурного життя суспільства знаходить широке відображення в художній літературі. Актуалізація музичних реалій в художніх текстах має потенціал розкривати характер персонажів, їхній емоційний стан, а також відображати навколишню дійсність за допомогою прямих та непрямих номінацій.

Музика епохи Відродження виконувала не лише розважальну функцію, але й, сповідуючи цінності античної культури, здійснювала духовний і виховний вплив на суспільство. У добу такого піднесення мистецтво (й музика зокрема) здійснило вагомий вплив на свідомість і творчість В. Шекспіра – у його постановках музика впліталася в полотно вистав, супроводжуючи сюжетну лінію, задаючи настрій і навіть замінюючи репліки акторів. Драматург не тільки показував внутрішні переживання героїв через музику, а й наділяв музику потенціалом впливати на персонажів, викликаючи широкий спектр емоцій і переживань. Також за допомогою музики він розкривав характер героїв, настроїв юрби, природні умови чи атмосферу моменту (Пронкевич, 2010; Торкут, 2017; Smith, 2018; Sulka, 2017).

2. Номінативні аспекти вербалізації концепту «музика». Актуалізація феномену музики в художніх текстах реалізується за рахунок застосування лексико-семантичних засобів вираження музичних реалій. Номінації такого лексико-семантичного поля експліцитно та імпліцитно вербалізують феномен музики в художніх текстах (Швачко, Буката, 2010: 167).

У комедіях В. Шекспіра лексико-семантичне поле концепту музики актуалізується базовою номінацією *music* і доповнюється синонімічним рядом, представленим лексемами *tune, sound, melody, song*, що утворюють групу прямих номінацій до слова «музика»: *That I might sing it, madam, to a **tune*** (Two Gentlemen of Verona); *As are those dulcet **sounds** in break of day* (The Merchant of Venice); *Philomel, with **melody** / Sing in our sweet lullaby* (A Midsummer Night's Dream); *I would sing my **song** without a burden: thou bringest me out of **tune*** (As You like It).

Аналіз непрямих номінацій музичних реалій у комедіях В. Шекспіра дозволив виявити вербалізацію за такими критеріями: назва, жанр, репрезентатор, засіб репрезентації (Черник, 2018: с. 90).

За назвою музичний твір вербалізується в художніх текстах відповідно до номінації конкретного інструментального або вокального твору. У комедіях В. Шекспіра актуалізуються такі приклади реалізації концепту «музика» за назвою: *Best sing it to the **tune of "Light o' love"*** (Two Gentlemen of Verona); *I will get Peter Quince to write a ballad of this dream: it shall be called **Bottom's Dream*** (A Midsummer Night's Dream); *Is there not a **ballad, boy, of the King and the Beggar?*** (Love's Labours Lost); *Converting all your sounds of woe / Into **Hey nonny, nonny*** (Much Ado About Nothing).

У комедії «Зимова казка» зустрічаємо приклад неідентифікованого вокального твору, який актуалізується за рахунок опису сюжету: *Here's another **ballad of a fish**, that appeared upon / the coast on Wednesday the four-score of April, / forty thousand fathom above water, and sung this / ballad against the hard hearts of maids: it was / thought she was a woman and was turned into a cold / fish for she would not exchange flesh with one that / loved her: the ballad is very pitiful and as true* (Winter's Tale).

За жанром музичний твір у комедіях В. Шекспіра вербалізується лексемами *song, hymn, anthem, ode, elegy, madrigal, psalm, ballad, lullaby, ditty*. Наприклад, *Well, I'll **end***

the song (As You like It); *Whiles a wedlock-hymn we sing, / Feed yourselves with questioning* (As You like It); *As ending anthem of my endless dolour* (Two Gentlemen of Verona); *There is a man haunts the forest, that [...] hangs odes upon hawthorns and elegies on brambles* (As You Like It); *To shallow rivers, to whose falls / Melodious birds sings madrigals* (The Merry Wives of Windsor) ... *he sings psalms...* (Winter's Tale); *I love a ballad in print o' life, for then we are sure they are true* (Winter's Tale); *Sing in our sweet lullaby; / Lulla, lulla, lullaby, lulla, lulla, lullaby: / Never harm, / Nor spell nor charm, / Come our lovely lady nigh; / So, good night, with lullaby* (A Midsummer Night's Dream); *Sing no more ditties* (Much Ado About Nothing).

За репрезентатором вербалізація музичного твору класифікується за кількісними критеріями. У комедіях В. Шекспіра вони представлені індивідуальними й груповими репрезентаторами. Прямими номінаціями індивідуального репрезентатора музичного твору в шекспірівських комедіях є лексеми *musician* і *singer*: *You mistake; the musician likes me not* (Two Gentlemen of Verona); *The riot of the tipsy Bacchanals, / Tearing the Thracian singer in their rage* (A Midsummer Night's Dream). Також зустрічаємо приклад конкретизації прямої номінації музиканта за інструментом, на якому він грає, до скрипаля: *While she did call me rascal fiddler* (The Taming of the Shrew).

Прикладом непрямой номінації репрезентатора музичного твору є ім'я автора: *I will get Peter Quince to write a ballad of this dream* (A Midsummer Night's Dream); *The tune of Imogen!* (Cymbeline). Груповий репрезентатор представлений здебільшого в ремарках лексемами *musicians* і *chorus*: *Enter Musicians* (Cymbeline); *Enter Time, the Chorus* (Winter's Tale).

За засобами репрезентації концепт музики вербалізується завдяки номінаціям музичних інструментів, розмаїття видів яких є досить широким у текстах комедій В. Шекспіра і яскраво передає колорит і музичне життя тієї епохи: *lute, horn-pipes, trumpet, tucket, tabour, bagpipe, drum, fife, tabour, pipe*. Наприклад, *Take you the lute* (The Taming of the Shrew); ... *he sings psalms to horn-pipes...* (Winter's Tale); *If they but hear perchance a trumpet sound* (The Merchant of Venice); *A tucket sounds* (The Merchant of Venice); ...*you would never dance again after a tabour and pipe; no, the bagpipe could not move you* (Winter's Tale); *I have known when there was no music with him but*

the drum and the fife; and now had he rather hear the tabour and the pipe... (Much Ado About Nothing).

Іноді трапляється генералізована лексема *instrument*: *My ingenious instrument!* (Cymbeline).

Прямую номінацію музичного інструмента може замінювати імплікація за рахунок характеристики його звучання (*twangle* – звучати; видавати дзвінкий звук; перебирати струни): *Sometimes a thousand twangling instruments / Will hum about mine ears* (The Tempest), а також актуалізація окремого елемента музичного інструмента, наприклад, струни (*string*): *How? out of tune on the strings?* (Two Gentlemen of Verona); *Not so; but yet so false that he grieves my very heart-strings* (Two Gentlemen of Verona).

У комедії «Два веронці» автор реалізує створення музики без музичних інструментів із залученням предметів, які опинилися поруч: *He makes sweet music with the enamell'ed stones, / Giving a gentle kiss to every sedge* (Two Gentlemen of Verona).

3. Дескриптивні аспекти вербалізації концепту «музика»

Музичні твори в художній літературі широко представлені описами, які везбалізуються за допомогою дескриптивних маркерів, виражених прикметниками та займенниками (Zhulavska, 2022: 829).

Прикметник є головним засобом дескрипції і в реченні виступає означенням або предикативним членом. Виконуючи роль означення, атрибутивна препозиція знаходить широке відображення в комедіях В. Шекспіра: *But is there any else longs to see this broken music in his sides?* (As You like It); *By my troth, yes; I count it but time lost to hear such a foolish song* (As You like It); *Under the greenwood tree / Who loves to lie with me, / And turn his merry note / Unto the sweet bird's throat* (As You like It); *Hence, vile instrument!* (Cymbeline); *He makes sweet music with the enamell'ed stones* (Two Gentlemen of Verona). У ролі предикативного члена прикметник зустрічаємо у такому реченні: *Truly, young gentlemen, though there was no great matter in the ditty, yet the note was very untuneable* (As You like It).

Для опису музики в комедіях В. Шекспіра використовував оцінні, емотивні й естетичні прикметники. Оцінні прикметники виражають відношення людини до музичного явища. Під час аналізу творів були виявлені такі прикметники в сполученні з музичними реаліями, вираженими іменником: *foolish song, ingenious instrument, big manly voice,*

evening music. **Емотивні прикметники** дають емотивну характеристику музичної реалії, що викликає емоції у реципієнта: *broken music, merry note, vile instrument*. **Естетичні прикметники** пов'язані зі сприйняттям музики реципієнтом: *sweet music, beautiful song*.

Займенники в описі музичних реалій не називають їх, а лише вказують на них, надаючи додаткову інформацію для реципієнтів. **Присвійні займенники** засвідчують взаємозв'язок між музичним твором та суб'єктом: *I would sing my song without a burden: thou bringest me out of tune (As You like It); And turn his merry note / Unto the sweet bird's throat (As You like It); and his big manly voice, / Turning again toward childish treble, pipes / And whistles in his sound (As You like It); I thank you for your music, gentlemen (Two Gentlemen of Verona); Let's see your song (Two Gentlemen of Verona); My ingenious instrument! (Cymbeline)*. **Вказівні займенники** містять сему означеності: *But is there any else longs to see this broken music in his sides? (As You like It); Keep tune there still, so you will sing it out: / And yet methinks I do not like this tune (Two Gentlemen of Verona); I would this music would come (Cymbeline)*. **Неозначені займенники** вказують на невизначеність музичної реалії: *Give us some music; and, good cousin, sing (As You like It); And give some evening music to her ear (Two Gentlemen of Verona)*. За відсутності музичних реалій вживають **заперечні займенники**: *I have neither the scholar's melancholy, which is emulation, nor the musician's, which is fantastical (As You like It); There is no music in the nightingale (Two Gentlemen of Verona)*.

4. Предикативні аспекти вербалізації музичних реалій. Відношення між двома ключовими компонентами висловлювання, тобто суб'єктом і предикатом, мають предикативний характер й на семантичному рівні забезпечують кореляцію змісту висловлювання з дійсністю (Єнікеева, 2011, с. 51). Аналіз предикативної актуалізації концепту «музика» в комедіях В. Шекспіра дозволив класифікувати емпіричний матеріал за двома векторами: 1) дія репрезентатора / реципієнта на музичні реалії; 2) дія музичних реалій на репрезентатора / реципієнта.

Відповідно, дії репрезентатора / реципієнта на музичні реалії поділяються на такі види: креативно-репрезентативна, сенсорна й перцептивно-емотивна дія.

Креативно-репрезентативна дія позначає процес відтворення музичного твору. Вона виражається за допомогою прямих і непрямих лек-

сичних значень. У музиці пряму актуалізацію креативно-репрезентативної дії учасника мистецької реалії забезпечують дієслова *to play* і *to sing*: *Give us some music; and, good cousin, sing (As You like It); I do not desire you to please me; I do desire you to sing. Come, more; another stanza: call you 'em stanzas? (As You like It); And I'll sing it (As You like It); I would sing my song without a burden: thou bringest me out of tune (As You like It)*.

Лексема *sound* є непрямою універсальною лексичною одиницею для позначення креативно-репрезентативної дії музичного мистецтва: *Hark, Polydore, it sounds! But what occasion / Hath Cadwal now to give it motion? Hark! (Cymbeline); O melancholy! Who ever yet could sound thy bottom? (Cymbeline)*.

Сенсорна дія позначає перцепцію музичної реалії, виражаючи сему сприйняття твору мистецтва органами слуху, зору, дотику тощо. Така дія проявляється разом з дієсловами, залежно від виду сприймання. Проаналізувавши комедії, було знайдено дієслова *hear* та *see*. Прикладами можуть слугувати речення: *Come, we'll have you merry: I'll bring you where you shall hear music and see the gentleman that you asked for (Two Gentlemen of Verona); Let's see your song. How now, minion! (Two Gentlemen of Verona); Come, we'll have you merry: I'll bring you where you shall hear music and see the gentleman that you asked for (Two Gentlemen of Verona); But is there any else longs to see this broken music in his sides? (As You like It); Here was he merry, hearing of a song (As You like It); By my troth, yes; I count it but time lost to hear such a foolish song. God be wi' you; and God mend your voices! Come, Audrey (As You like It)*.

Перцептивно-емотивна дія позначає ставлення реципієнта до музичного твору або викликані у нього емоції. Наприклад, *to relish a love-song, like a robin-redbreast (Two Gentlemen of Verona); And yet methinks I do not like this tune (Two Gentlemen of Verona)*.

Дія музичної реалії здійснює вплив на реципієнта через прямий або непрямий контакт. Таку дію можна диференціювати за екзистенціальним і репрезентативним типами.

Екзистенціальна дія позначає наявність музичного твору, вказуючи на його нейтральне існування, що виражається дієсловом *to be*. Наприклад, *Truly, young gentlemen, though there was no great matter in the ditty, yet the note was very untuneable (As You like It); That will be music (Two Gentlemen of Verona)*.

Репрезентативна дія позначає репродукування музичного твору. Наприклад, дієслова *to play* і *to sound* виступають прямими

номінаціями: *Play, music!* (As You like It); *Music plays* (Two Gentlemen of Verona); *Hark, Polydore, it sounds!* (Cymbeline).

5. Висновки. Музика як невід’ємний компонент шекспірівських постановок є об’єктом уваги шекспірознавчих досліджень. Драматург ретельно ставився до вибору музики й інструментів, а також вміло інкорпорував музичні реалії в свої тексти, які сприяли створенню неперевершених описів характерів героїв, настрою юрби, навколишнього середовища чи напруженості моменту.

Аналіз емпіричного матеріалу дозволив дослідити лексико-семантичні особливості актуалізації концепту «музика» й розробити класифікацію основних засобів вербалізації музичних реалій у комедіях, які верифікуються на рівні номінативних засобів у поєднанні з дескриптивними й предикативними маркерами, забезпечуючи вербалізацію музичних реалій. У межах аналізу лексико-семантичних засобів актуалізації феномена музики досліджені прямі й непрямі номінації музичного виду мистецтва, які інкорпорується в комедії В. Шекспіра в поєднанні з дескриптивними й предикативними одиницями.

Результати проведеного дослідження засвідчили значимість музики як елемента культури в системі гуманітарного знання й актуальність вивчення цієї теми в шекспірівському дискурсі, зокрема в комедіях В. Шекспіра, які різнобічно відображають життя тогочасного суспільства й демонструють місце музики в ньому. Перспективою подальшої наукової розвідки вважаємо вивчення стилістичних та комунікативно-прагматичних аспектів актуалізації концепту «музика» в творчості В. Шекспіра.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Еніксева С. М. Архітектоніка системи словотвору як фрактального об’єкту (на матеріалі англійської мови). *Нова філологія*. 2011. № 47. С. 50–54.
2. Некряч Т. Є. Подвійна візуалізація : екфрасис у персонажній характеристиці під перекладацьким ракурсом. *Мова – література – мистецтво: когнітивно-семіотичний інтерфейс* : матеріали Міжнародної наукової конференції / відп. ред. О. П. Воробйова. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. С. 21.
3. Пронкевич О. В. Шекспір і популярна культура. *Шекспірівський дискурс* / гол. ред. Торкут Н. М. Запоріжжя : КПУ, 2010. Вип. 1. С. 263–264.
4. Торкут Н. М. Шекспірознавчий дискурс ХХ століття: специфіка і тенденції. *Український шекспірівський портал*. 2017. URL: <https://shakespeare.znu.edu.ua/uk/torkut-n-m-shekspiroznavchij-diskurs-hh-stolittja-specifika-i-tendencii-2/> (дата звернення: 05.06.2022).

5. Швачко С. О., Буката М. В. Статус номінацій *silence* та *pause* в художньому та музичному дискурсах. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. 2010. С. 167–171.
6. Черник М. В. Номінативно-стилістичні та комунікативно-дискурсивні параметри актуалізації феномену мистецтва (на матеріалі англомовних художніх текстів) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2017. 264 с.
7. Shakespeare’s Plays. URL: <http://www.shakespeare-online.com/plays/>
8. Smith S. How Shakespeare used music to tell stories. *The Conversation*. 2018. URL: <https://theconversation.com/how-shakespeare-used-music-to-tell-stories-96301> (дата звернення: 05.06.2022).
9. Sulka E. Shakespeare’s Philosophy of Music. 2017. URL: https://digitalcommons.cedarville.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1021&context=music_and_worship_student_presentations#:~:text=As%20has%20already%20been%20seen,add%20layers%20to%20his%20characters (дата звернення: 05.06.2022).
10. Vorobyova O. Verbal holography, music, and emotions in Kazuo Ishiguro’s *Nocturnes*. *Text – Image – Music: Crossing the Borders: Intermedial Conversations on the Poetics of Verbal, Visual and Musical Texts*. Peter Lang. 2021. P. 293–320.
11. Zhulavska O. Removal and Omission of Fiction Synesthetic Metaphors in English-Ukrainian Translation. *Theory and Practice in Language Studies*. 2022. Vol. 12 No. 5. P. 828–835. DOI: <https://doi.org/10.17507/tpls.1205.02>

REFERENCES:

1. Yenikeyeva S. M. (2011) Arkhitektonika systemy slovotvoru yak fraktalnoho ob’ektu (na materiali anhliiskoi movy) [Architectonics of the word formation system as a fractal object (based on the English language)]. *Nova filohiia [New philology]*. 2011. № 47. P. 50–54.
2. Nekriach T. Ye. Podviina vizualizatsiia : ekfрасis u personazhni kharakteryzatsii pid perekladatskym rakursom [Double visualisation: ekphrasis for heroes characterising in translation perspective]. Proceedings of the International scientific conference *Mova – literatura – mystetstvo : kohnityvno-semiotychnyi interfeis [Language – literature – the arts : cognitive and semiotic interface* / ed. O. P. Vorobyova. Kyiv : Editorial centre of KNLU, 2014. P. 21.
3. Pronkevych O. V. (2010) Shekspir i populiarna kultura [Shakespeare and popular culture]. *Shekspirivskiyi dyskurs [Shakespeare’s discourse]* / editor in chief Torkut N. M. Zaporizhzhia : KPU. Vol. 1. P. 263–264.
4. Torkut N. M. (2017) Shekspiroznavchij dyskurs ХХ stolittia: spetsyfika i tendentsii [Shakespearean discourse of the 20th century: specifics and trends]. *Ukrainskyi shekspirivskiyi portal [Ukrainian Shakespeare portal noman]*. URL: <https://shakespeare.znu.edu.ua/uk/torkut-n-m-shekspiroznavchij-diskurs-hh-stolittja-specifika-i-tendencii-2/> (accessed 05 June 2022).
5. Shvachko S. O., Bukata M. V. (2010) Status nominatsii *silence* та *pause* v khudozhnomu та muzychnomu dyskursakh [Status of nominations “silence” and “pause” in literary and music discourse]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky [Scientific journal of Lesya Ukrainka Volyn National University]. Series “Philological science. Linguistics”*. P. 167–171.

6. Chernyk M. V. (2017) Nominatyvno-stylistychni ta komunikatyvno-dyskursyvni parametry aktualizatsii fenomenu mystetstva (na materialy anhlomovnykh khudozhnikh tekstiv) [Nominative-stylistic and communicative-discursive parameters of the actualization of the phenomenon of art (based on the material of English-language artistic texts)] (PhD Thesis). Zaporizhzhia. 264 p.
7. Shakespeare's Plays. URL: <http://www.shakespeare-online.com/plays/> (accessed 05 June 2022).
8. Smith S. (2018) How Shakespeare used music to tell stories. *The Conversation*. URL: <https://theconversation.com/how-shakespeare-used-music-to-tell-stories-96301> (accessed 05 June 2022).
9. Sulka E. (2017) Shakespeare's Philosophy of Music. URL: https://digitalcommons.cedarville.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1021&context=music_and_worship_student_presentations#:~:text=As%20has%20already%20been%20seen,add%20layers%20to%20his%20characters (accessed 05 June 2022).
10. Vorobyova O. (2021) Verbal holography, music, and emotions in Kazuo Ishiguro's Nocturnes. *Text – Image – Music: Crossing the Borders: Intermedial Conversations on the Poetics of Verbal, Visual and Musical Texts*. Peter Lang. 2021. P. 293–320.
11. Zhulavska O. (2022) Removal and Omission of Fiction Synesthetic Metaphors in English-Ukrainian Translation. *Theory and Practice in Language Studies*. Vol. 12. No. 5. P. 828–835. DOI: <https://doi.org/10.17507/tpls.1205.02>

*Стаття надійшла до редакції 12.08.2022.
The article was received 15 August 2022.*